Ч. 192 (12.558). Львів, неділя 31. серпня 1930. Postawa oplata zaplacono ryczaltem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Історична пригадка.

Тріюмфальний вмарш до Київа і соромний відступ.

Львів, 29. серпня 1930.

16. липня 1919 року Українська Галицька Армія перейшла Збруч, а рівно в шість тижнів пізніше, 30. серпня 1919 коло 3 год. попол. перші відділи т. зв. київської армейської ґрупи, до якої входили I. і III. галицькі корпуси й корпус запоріжців, — вступали до визволеного Київа. Вступили до Київа, визволеного від одного ворога, москов. більшовиків, але не забезпечили перед другим ворогом — московсько-реакційною армією ґен. Денікіна. Так і до нині не вияснено, хто безпосередньо завинив у тому, що не виконано наказу командуючого київською ґрупою, ґен. Кравса, і не обсаджено всіх мостів на Дніпрі. Досить, що частинно (перші стежі) ще 30. серпня під вечір, а частинно 31. вранці денікінські війська, належні до ґрупи ґен. Бредова, перейшли з Лівобережжя по т. зв. ланцюжному мості, заняли Печерськ та почали посуватися вділ вулицями, вглиб Київа. Коло год. 2 в пол. 31. серпня прийшло поміж ґен. Кравсом та ґен. Бредовим до порозуміння, на основі якого встановлено демаркаційну лінію коло памятника Кочубея і Іскри на Печерську. Думку ґенерала Сальського викинути денікінців з Київа силою — ґен. Кравс рішуче відкинув; вправді українські війська могли зробити це дуже легко, маючи тоді у Київі беумовно величезну перевагу над московськими відділами, однак ґен. Кравс слушно покликався на відсутність усяких вказівок від вищої військової та політичної влади щодо трактування російської добровольчої армії, як армії ворожої. Льоґіка тодішнього положення на Україні казала шукати якогось скоординування усіх протибільшовицьких військових сил і тому теж тепер, на терені Київа, ґен. Кравс шукав порозуміння, з вірою, що таке порозуміння можна добути і що друга сторона — чесно дотримає його. З тих мотивів на бальконі київської міської думи (ратуша) вивішено дві хоругви: українську і московську.

31. серпня увійшли до Київа головні галицькі частини й відділи запоріжців. Коло 4. год. попол. мала відбутися дефіляда українських військ перед їхніми вождами на майдані міської думи. В той час вибух конфлікт за прапори: чи висіти російському прапорові, чи зняти його. Остаточно прапор знято. В тому самому менті почалася стрілянина, вибухла шалена паніка, юрба змішалася з військом, впорядковані до дефіляди частини розбрилися по бічних вуличках. Потім показалося, що ще на 2 години перед інцидентом з московським прапором на київському ратуші, московські добровольчі війська підступно напали й обезброїли мазепинський полк з батерією та два галицькі курені та боковими вулицями впали аж за дворець, де захопили в полон штаби I. і III. галицьких корпусів. Звільнено їх аж після умови, на підставі якої весь Київ дістався денікінцям, а українські частини завернено назад на лінію Василькова. Таким робом здобутий українськими руками Київ находився у них несповна 48 годин...

Про ту київську траґедію багато вже спомнів появилося, в яких в ріжний спосіб її описується та освітлюється (ми опираємось на „Літописі української революції" О. Доценка). Появилися голоси, чи взагалі доцільно було займати Київ перед зайняттям Одеси, шукано — як звичайно у таких випадках — ріжних винуватців, кидано ріжні підозріння. Начальник штабу Гол. Отамана ґен. Юнаків впевняв, що „операція на Київ була найбільш блискучою... з військово-наукового боку була розроблена в деталях і переведена та відкривала широкі обрії у внутрішнім житті держави та її закордонній політиці. Стратеґія зробила все. Людська халатність стала на перешкоді щастю нашого народу..."

Не „людська" халатність, а халатність „українська". Ця халатність проявилася у всьому: не добачувано денікінців, аж поки вони появилися на вулицях Київа; відкладано рішення про тактику відносно денікінців, аж уже запізно було міркувати, а треба було ділати; вірено денікінським ґенералам, не знаючи видно ніщо про їхні накази й розпорядження, видані вже два тижні раньше (про переманювання та обезброювання „петлюрівців"); післано до Київа війська, які не були знайомі з тим великим містом, та зумисне відсунено на бік частини, прегарно ознайомлені з київським ґрунтом і боями на вулицях Київа (Січ. Стрільців); і т. д. і т. д. І затріюмфувала українська халатність у слізливому офіціяльному комунікаті, який стверджував „ганебний спосіб" поведінки денікінських військ, які „напали на наші перетомлені боєм частини та примусили їх залишити Київ". Залишили його і залишали потім уже крок за кроком українську землю, щоби опинитися аж у чотирьохкутнику смерти. Досить було трьох місяців від дня найбільшого військово-політичного успіху — здобуття столиці рідного краю — щоби фактично перестала істнувати українська армія, щоби втекли за кордон політичні провідники та щоби настала повна катастрофа.

В дні 30. серпня 1919 року досягнули українці шпилю у своїх визвольницьких змаганнях. З днем 31. серпня 1919 року почали котитися по похилій площині — з „успіхом" докотившись до самого краю. Протягом кільканадцяти годин самі власними руками перевернули одну карту своєї історії і припечатали її потім горами трупів.

В 11-ті роковини тих подій варта присвятити їм кілька хвилин призадуми. *(ік)*

Міжнародній Кооперативний Зїзд у Відні.

Конференція представників кооперативної преси. — Конференція в справі кооперативного виховання і слово українського учасника. — Спортове свято з нагоди міжнародньої кооперативного зїзду. — Відкриття Конґресу.

Відень, 26. VIII. 1930.

На кілька днів перед відкриттям міжнародного кооперативного зїзду відбулася 21. серпня ц. р. в салі віденського „Концертгавзу" під проводом голови Міжнар. Кооп. Союзу Таннера (Фінл.) конференція в справі орґанізації міжнародньої кооперативної преси. В ній взяли участь і представники української кооперативної преси (інж. Храпливий і д-р К. Коберський). Учасники конференції дістали до рук друковане в тій справі пропамятне письмо від Секретаріяту Інтерн. Кооп. Союзу та висловили свої погляди на порушені в ньому пропозиції. Ніякої постанови ця конференція, в якій взяло участь 73 представників з усіх майже европейських країв (крім СРСР та Італії) і з деяких країв Америки, не приняла. У пропамятному письмі передбачується влаштовування т. зв. „навчальних пресових тижнів" по ріжних краях, влаштовування щорічних пресових конференцій міжнародного характеру в часі сесій Екзекутиви Міжнар. Кооперат. Союзу, виделеґування чотирьох представників кооп. пресов. конференції до т. зв. підкомісії для всяких публікацій при Екзекутиві Інтерн. Кооп. Союзу.

В часі дискусії заявилися анґлійські та французькі делеґати за тим, щоб Екзекутива Союзу видавала періодично (місячні або тримісячні) огляди міжнародньої кооперативної преси.

* * *

Найближчого дня (22. серпня) відбулася в тій самій салі „Концертгавзу" конференція в справі кооперативного виховання теж під проводом д-ра Таннера. В ній взяло участь 105 осіб з 30 держав, у тім і представники західно-української кооперації. На конференції виголошено два реферати: **Віктора Серві** (Брюсель) про ідеольоґічні напрямні кооперативного виховання і **В. П. Воткінса** (Анґлія) про практичні завдання в ділянці міжнародного кооперативного виховання. Тут годиться зазначити, що в конференції взяв участь відомий економіст і нестор кооперативного руху, французький професор Шарль Жід.

П. Серві висунув у своєму рефераті між іншим такі тези: провідною думкою кооперативного виховання має бути підготовка нового покоління кооператорів до міжнародного зближення шляхом кооперації і тимсамим до міжнародньої праці в дусі повного замирення; з уваги на те слід вести всю виховну працю такими засобами, щоби 1) замість малих кооператив творити більші окружні, 2) всі закупки переводити через кооперативні гуртівні, 3) централізувати кооп. виробництво на основі споживання, 4) навязувати взаємини між кооперативами споживачів і сільсько-господарських продуцентів, 5) заснувати міжнародню торговельну аґентуру, 6) розбудувати кооперативні банки, 7) підготовляти заснування міжнародн. кооперативного банку і 8) заводити реасекурацію між коопер. орґанізаціями ріжних країв.

П. Воткінс звернув у своєму рефераті особливу увагу на розбудову міжнародньої кооперативної школи. Крім загального щорічного кооперативного курсу, слід, на його думку, відбувати ще спеціяльні курси для діячів у поодиноких ділянках кооперативного руху. Міжнародній Коопер. Союз повинен також брати участь у курсах, що їх влаштовують поодинокі національні коопер. орґанізації в себе. Що-року повинна відбуватися конференція керманичів коопер. виховання з усіх країв разом і на місцях. Слід влаштувати виміну науковими засобами, а найталановитшим студентам необхідно йти з допомогою при їхніх студіях стипендіями на наукові екскурсії до інших країв.

В дискусії над рефератами промовляло 10 учасників, між ними такі, як Е. Пуассон (Франція), проф. Тотоміянц, проф. Фоке (Франція) й інші. Тут забрав слово і представник української кооперації д-р К. Коберський зі Львова.

Редактор „Кооперативної Республики" д-р К. Коберський звернув у своїй промові увагу на те, що виховання в міжнародньому кооперативному розмірі вимагає перш за все попередньої розбудови кооперативної виховної акції на місцях, у національних кооперативних орґанізаціях. Далі промовець навязав до думок одного з попередніх промовців, а саме проф. Тотоміянца про значіння моральної сторони в кооп. вихованні і поклав особливу вагу на засновування окремих кооперативних і високих шкіл. Він ствердив, що в цій ділянці зроблено досі дуже мало. Тільки одні українці здобулися досі на те, що при Українській Господарській Академії в Подєбрадах заснували були окремий кооперативний факультет, як правильну чотиролітну високу кооп. школу. З цієї школи вийшло досі понад 100 добре підготованих кооперативних робітників. На жаль, тепер ця школа находиться в стані ліквідації. На її місце українці розбудовують кооперативне шкільництво у Львові. Ми — казав промовець — прямуємо до того, щоб у Львові поставити як слід бодай дволітню коо-

перативну школу вищого типу. Не маючи зраз-
хів такої школи за кордоном, приймемо радо
вказівки від Міжнар. Коопер. Союзу в цій спра-
ві. — З черги промовець витав з радістю голос
проф. Тотоміянца в обороні неспоживчих коо-
ператив, зокрема кредитових і сільсько-госпо-
дарських. До наведених проф. Тотоміянцом
прикладів додав ще західно-українську коопе-
рацію. Нав'язуючи до клича „виховувати“, що
його кинув секретар Міжнар. Коопер. Союзу
п. Мей, ред. Коберський застеріг
ся, що західно-
українські кооперативи не в силі виконати впов-

ні цього завдання передовсім тому, що не мають від Польщею відповідної змоги на це. Польські адміністративні чинники, особливо на Волині, спиняють з національно-політичних мотивів розвиток українського кооперативного руху. Напр. в останньому році заборонили цілу низку кооперативних курсів, зголошених українськими кооператорами. Промовець апелював до Президії Міжнар. Коопер. Союзу, щоби старався через відповідні кроки в Союзі Народів вплинути на зміну цих невідрадних для українського коопер. руху відносин.

По ред. Коберськім промовляв поляк Ясінський. Він ні словом не зареагував на промову передбесідника, бо не міг і тимсамим потвердив усі піднесені д-ром Коберським заміти.

* * *

В неділю 24. серпня, на передодні Конгресу, відбулося величаве спортове свято з нагоди міжнар. кооперативного зїзду. Воно було свого роду привітом для приїзних делегатів. Великанський спортовий майдан „Гоге Варте“ зібрав уже в третій годині пополудні поверх 40 тисяч видців, у тім поверх тисячки чужинців. На програму свята зложилося поверх 30 точок, а в тім і привітні промови д-ра Реннера (Відень), д-ра Таннера (М. К. С.) і С. Аллена (Англія), передавані радіовими голосниками. Свято зробило велик анське враження. На перше місце вибились без сумніву чеські руховички і руховики, які своїми вправами вільноруч здобули собі безконкуренційно симпатію всіх видців. Вправи віденських робітничих спортових організацій були теж гарно виконані, зокремаж загально подобались їх вправи вільноруч при звуках Штравсового вальсу „Історії з Віденського ліса“, а далі балети віденських руховичок під звуки Штравсового „Liebchen schwing dich“. Окрему точку виповнили народні танці з ріжних сторін Австрії, виведені членами австрійських товариств для плекання народньої ноші, що робили дуже миле враження. Закінчилося свято штучними вогнями, кольоровими ракетами й численними помисловими штуками, комбінованими з усякого роду вогнів.

* * *

Щойно в понеділок 25. серпня відкрито в 10. год. ранку міжнародній кооперативний зїзд у великій салі віденського „Концертгавзу“. На салі 604 управнених до голосування делегатів. Усі ґалерії заповнені гістьми. Від західно-української кооперації є тільки два уповноважнені делегати: дир. Заячківський (від Народньої Торговлі) і пос. О. Луцький (від Ревізійного Союзу Українських Кооператив), хоч повинно бути чотири (по два від обох названих установ). Як гості беруть участь: дир. Пашкевич (Коломия), дир. Мартюк (Копичинці), ред. В. Мудрий, ред. Храпливий і ред. К. Коберський (всі зі Львова), а далі пп. Обрізків (Коломия), Кіт і Галяревич (Львів). Крім того беруть у Конгресі участь у характері гостей ще й делегатки на жіночий конгрес п-ні Л. Бурачинська і С. Чижович. (П-ні Г. Шепарович, що промовляла на жіночому кооп. конґресі, виїхала домів заразже по його закінченні). Очевидно, що вільні мандати наших кооперативних централь до участи в конгресі можна було сміло приділити комусь з присутніх на Конгресі в характері гостей кооператорів, але цього чомусь не зроблено. На Конгресі є й численна делегація СРСР, а в ній і два делегати Радянської України (Ашкеназе і Яковленко).

Перше передполудневе засідання Конгресу було в цілости присвячене чисто формальним і технічним справам, а також привітам. Голова Міжнар. Кооперат. Союзу відкрив Конґрес точно в 10. годині ранку і дав слово представникові австрійської споживчої кооперації д-рові К. Реннерові для виголошення привіту. По нім виголосив привітне слово д-р Таннер від Екзекутиви Міжнар. Кооп. Союзу. З черги слідували привіти від австрійського союзного уряду (міністр торговлі д-р Шустер), від громади Відня (віцебурмістр Еммерлінґ), від міжнародного уряду праці (Альберт Тома), від Ліґи Націй (Баумонт), від австрійського робітництва (К. Вайґль), від загального союзу німецьких господарських кооператив у Відні (д-р Найдерфер).

Величезний успіх мала привітальна промова представника австрійської сільсько-господарської кооперації о. прелата Бавхінгера, який висунув клич про злуку консумційної і продукційної кооперації. Саля кілька разів переривала цю промову гучними оплесками, які були найкращим доказом тих настроїв, що переважали на зїзді. При кінці промовляв представник канадійських продуцентів пшениці (з Вінніпеґу) і представник інтернаціонального сільського-господарського інституту в Римі проф. Штробль.

Ділова праця конгресу почалась цього самого дня пополудні. В. М.

„Польське Поморя для Німеччини!“

АТЕ. Берлін. Національ. орґанізація у Східній Пруссії „Гайматбунд“ видала виборчу відозву, в якій закликає обєднатись під прапорами партій, що ведуть на сході активну політику. Для Німеччини найважнішою справою є відірвання Поморя від Польщі. Цеї справи не можна залагодити ані торговельними договорами, ані договором про національні меншини, тільки шляхом поширення німецького панування над Поморям. Цілий німецький нарід хай обєднається під кличем: „Польське Поморя для Німеччини!“

Чічерін на емеритурі.

А. Т. Е. Рига. Рада Народніх Комісарів визначила комісареві Чічерінові у виїмковому порядку досмертну емеритуру у висоті 350 рублів місячно.

Терор без кінця.

А. Т. Е. Рига. З Москви подають, що там видано 10 нових присудів кари смерти за переховування срібла. Вчора розстріляно 6 судових урядовців. В Москві арештовано економіста Соколовського, одного з творців пятилітнього господарського пляну.

СОФІЯ ФЕДОРЦЕВА.

„Березіль“ на мандрівці.

Творець театру. — Його школа. — Рівносторонність актора. — Драматична студія. — Гостинні виступи. — По містечках, селах і фабриках. — Чар Дніпра і Дніпрельстану.

Нераз згадується в нас про найбільший український театр „Березіль“, у Харкові, та точніших даних про нього загал наш не знає.

„Березіль“ державний драматичний театр; названий від місяця березіля, в якому його засновано. Керманичем цього театру, головним художнім керманичем-режісером є галичанин Лесь Курбас. Він створив його та зняв на небувалий у нас досі мистецький рівень. Це перший експериментальний театр на Україні, конструктивістичного напрямку. Головним художником у ньому Вадим Меллер; поруч з ним працюють над деякими постановками також інші художники.

Весь колектив разом із технічним персоналем має понад 100 душ; коли-ж врахувати в це ще й деяких студійців, які теж беруть участь у виставах і дістають постійну платню, то всіх буде 130—150 душ. Студією кермує сам Лесь Курбас, який вчить сценічної гри. До інших предметів належать там: наука пластики, акробатики, постановка голосу, наука української мови і деякі загальноосвітні предмети (нпр. наука чужих мов).

Березільці у пошуканні знання навіть ґрупуються у культурні гуртки, де уладжуються реферати та дискусії, спільно студіюють театральне майстерство. У „Березіля“ кипить невпинна праця. Коли зайти ранком у театр, побачимо, як у фоє відбуваються одні проби, а рівночасно на салі та коридорах ідуть вправи. Тут „студієць“ робить драму, там актор опрацьовує ролю, інший зосереджено-задуманий розвязує якусь проблему, на галереї слюбодант (майбутній режісер) з ґрупою студійців приготовляє власну скомпоновану сцену, яку опісля „здаватиме“ Курбасові. Невпинна культура української мови викликає ріжні дискусії й балачки на тему правильної вимови.

Найбільше освічує актора сама праця над ролею: постепенна та систематична. Не переживання її в собі, а зовнішна її ф о р м а, передумана до всіх подробиць жесту, різко виявлена.

Натуралізм уже переможений. Замало передати переживання так, як воно могло би виглядати в житті, а треба вишукати максимум живучости, вбрати її в відповідню форму, виявити якнайбільш чітко. На те істнує тренаж, на те пластика, щоб володіти тілом, щоб воно було гнучке, щоб могло „розвязати“ себе в жестах, щоб актор ліпив із нього, неначе різьбар із глини.

Березільський актор не признає суфлера, бо в вистудіюванім, до найбільш витончених деталь грі, суфлер лише перешкаджав би. Те, що вражає в постановках це зґармонізована ц і л і с т ь, система, плян якої підчас праці над пєсою треба придержуватися. Гра актора, костюми, відповідна передача слова згідно з музичним ритмом, ансамблева гра складається на повноту враження.

„Березіль“ театр, що невпинно шукає нових засобів гри. Із цією метою актор проходить школу пластики, співу, а навіть акробатики.

При „Березілі“ є драматична студія під проводом Леся Курбаса; там виховуються кадри молодих акторів та режісерів. Актор березільської школи цiниться на Вкраїні дуже високо; передовсім для кіна, тому, що метода гри, якою користуються березільці надається до фільму. ВУФКУ дуже багато користає із березільських акторів. З наших галичан працюють у „Березілі“: Бабіївна Анна, Крушельницький Маріян, Гірняк Йосиф і Бучма Бронислав. Всі вони великі любимці публики.

На репертуар останнього сезону склались пєси: „Народній Малахій“ і „Мина Мазайло“ Куліша в постановці Леся Курбаса. „Заповіт пана Ралка“ Цимбала (ставили два молоді режісери Скляренко і Дихтяренко) і „Диктатура“ Микитенка.

Цю останню пєсу, яка закінчила сезон грали в Харкові лише тричі; вона пройшла з величезним успіхом при вщерть переповненій салі. Критика з ентузіязмом зустріла нову постановку „Березіля“, як новий здобуток театрального майстерства. Постановка „Диктатури“ замітна тим, що майже вся пєса основана на музиці, де актор, музика, прожектор і оформлення так суцільно й гармонійно звязались зі собою, що дають величаву виставу. Глядач майже не помічає, коли актор зі слова переходить у спів і навпаки. Недаром писала одна з харківських ґазет: „Велика перемога „Березолю“.

З початком червня виїхав „Березіль“ на гостинні виступи; почали від Херсону. Херсон це спокійне провінціональне місто. У порті замітнішого руху не видко. Спочивають баржі, спочивають лодки, колишеться англійський вантажний корабель. Тут ставив „Березіль“ пєси: „Прольоґ“, „Гайдамаки“ і „Мина Мазайло“. Крім театральних постановок актори „Березіля“ враз зі своєю орхестрою виїздили на фабрики, де для робітників, підчас другого сніданку, давали концерти. На програму такого концерту складались: короткий вступ про український театр, вокальна частина, рецитація літературного твору і комічний монольоґ. У Херсоні на будівельно-переробній фабриці дуже гарно приймали робітники наш концерт, дякуючи нам сердечно за мило проведений час.

Після двотижневого побуту в Херсоні, виїхали ми до Запоріжжа. Їхали пароплавом „Фрунзе“, який закупив „Березіль“. Поїздка ця залишилася нам глибоко в памяти. Прегарні краєвиди та чарівна погода, що дозволила нам цілу добу любуватися ними, дали нам цілу низку сильних вражінь.

Пливемо здовж Дніпра. Світить сонце. На берегах зелений очерет, посеред якого, колись коза-

З польської преси.

Про причини зміни уряду.

Зараз після зміни кабінету, ще перед опублікуванням заяви марш. Пілсудського в органі польської ендеції „Ґазета Варшавска" і в органі П. П. С. „Роботнік" появились статті, в яких ці часописи двох протилежних таборів подають одну і ту саму причину зміни уряду. Цікаве, що як причину зміни кабінету подано не справи закордонної політики, як це думалось (виступи Тревірануса) і не внутрішньо-політичні справи (боротьба уряду зі соймом), але справи бюджетові. А саме наслідком господарської кризи виконування цьогорічного бюджету проходить у зменшеному розмірі. Терплять на цьому ріжні міністерства, яким міністр фінансів зменшує ріжні позиції, на чому надзвичайно терпить міністерство військових справ. І згадані вище органи саме в цьому бачуть головну причину зміни уряду.

Ось що пише про це „Ґазета Варшавска": „Рахункове замкнення за чотири місяці виказує, що супроти спаду доходів видано 47 міліонів менше, як минулого року, а 87 міліонів менше, ніж виносить одна третина видатків разом із видатками із 4. статті скарбового закону. „Компресії" виконано дуже нерівномірно. Коли видатки міністерства рільництва виносили 24,9 відсотків, міністерства публичних робіт 25,3 відс., а рільничих реформ тільки 23 відс. цілорічних бюджетових сум, то міністерство промислу і торґівлі жадало вже 36,8 відс., міністерство праці і суспільної опіки 52,5 відс., а на емеритури пішло аж 54 відс. з цього, що сойм ухвалив на цілий рік.

Отже маємо до діла рівночасно зі значними редукціями і переступленнями бюджету, або іншими словами бюджет не виконувано так, як ухвалили сойм і сенат, але зовсім інакше.

Згідно із системою, яку заповідає п. Пілсудський, виконання бюджету відбуватиметься шляхом порозуміння його з міністром фінансів. Не треба додавати, що це порозуміння буде досить одностороннє.

Про висліди цієї системи незабаром переконаємося. З минувшини знаємо тільки те, що півторарічна доба премієрування п. Пілсудського (1926—1928) була добою величезних бюджетових переступлень, що нетто виносили 700 міліонів золотих. Ці переступлення п. Пілсудський боронив дуже енерґічно перед трибуналом стану. Сьогодні покривати переступлення нема чим. Супроти цього нова система праці полягатиме на іншого рода „люзах" (свобідне переношування позицій та вставлювання нових у широких границях ґльобальних бюджетових сум), а саме на свобідній репартиції впливів. Про те, скільки на який ресорт мається дати грошей, буде рішати не сойм, ані рада міністрів, тільки порозуміння премієра з міністром фінансів за посередництвом міністра без теки. Доля деяких міністрів із теками буде пожалування гідна".

„Роботнік" під заголовком „Люзи" згадує статтю Пілсудського „Погасаючому світові" та його нарікання, що коли він обіймав міністерство військових справ, то вже тоді був невдоволений із бюджету, який обмежував його свободу у видатках міністерства військових справ і домагався зміни бюджетових точок. Після цього в статті „Роботніка" читаємо: „Про „люзи" в р. 1930 не могло бути й мови, бо треба було ощаджувати аж 300 міліонів золотих. (10 відс. бюджету) супроти спаду доходів. Минулого року видано в липні 251 міліонів, а цього року 241 міліонів, цебто 10 міліонів менше, як випадає пересічна місячна сума видатків. А в червні видатки впали на 215 міліонів. Ця болюча редукція видатків діткнула уряд марш. Пілсудського. Пересічні місячні видатки

ки увихались на чайках. Минаємо українські села. До пароплаву доходить запах із Дніпрових островів і берегів. Це запах лозини та річного зілля. Спокійно, тихо і чарівно. А на пароплаві шум і гамір. Березільська молодь жартує, сміється, любується видами, а ці наймолодші весь час лиш знімаються.

Під вечір причалюємо до малого села, де саме зібралася громада селян. Здержуємо пароплав і даємо концерт. Селяни слухають здивовані, навіть пробу „Каменярів" Франка приймають уважно, а найбільш подобається їм наша орхестра. Витають нас щиро, дякують сердечними словами, просять ще заграти. Одначе час нам у дорогу.

А на другий день уранці причалили ми до міста Запоріжжа. Це вже не те, що Херсон. Місто рухливе, завдяки сусідству Дніпрельстану. Заїздимо в готель, теж під назвою „Запоріжжя". Готель гарний в усіма вимогами комфорту. У вечір доводиться грати в літньому театрі, положеному серед гарного саду, де кожного дня відбуваються концерти. Публика уважно приймає наші постановки. Пять днів з черги йде песа „Прольоґ", опісля оперета „Мікадо", яку публика зустрічає з великим ентузіязмом. Звідсіля теж виїзджаємо на фабрики. Тими концертами здобуває собі „Березіль" велику симпатію у робітників.

З Запоріжжа поїхали ми у Дніпрельстан. Година їзди пароплавом. По дорозі сям-там серед води виринають ґранітні скелі: це Дніпрові Пороги. Вже здалека доходить до нас гук динамітних вибухів — це розсаджують скелі. Минаємо скелю т. зв. „Крісло Катерини II.", з якою звязано багато переказів і віздзжаємо до пристані Дніпрельстану. Перше, що вражає це могутні залізні підойми для переношування тягарів, колейки, навантажені будівельними матеріялами, як мчать зі свистом і бетонна фабрика.

Коли ми вийшли з пароплаву, дають нам провідника інжініра. Цей показує нам усе та пояснює. Найбільш, що мене вражає, це дно Дніпра. Воно ґранітне, суворе і дивно стає, коли ходиш тепер по ньому. Подумати, що так недавно ще плили сюди могутні води! А тепер, на тому місці, людські постаті, мов муравлі проверчують відпорний ґраніт, щоб покласти фундамент під турбіни для електрифікації. Бачу величаву гать, якою скували Дніпро. Він пливе тепер вузьким річищем, реве і лютує, немов бунтується, що так насильно накладають на нього кайдани.

Проходимо через провізоричний місток. Тут стоять рибалки та раз-у-раз витягають повні сіти риб. Спека неймовірна. Сонце припікає і ми вже втомлені. Але провідник веде нас далі. Показує шлюзи — гордість Дніпрельстану. Шлюзи це в ґраніті виковане провалля, попз яке проходитимуть пароплави. Вийшовши на дорогу бачимо багато новопобудованих домків. Тут живуть переважно американці, робітники й інженіри, які приїхали сюди будувати Дніпрельстан. Потомлені й заголодні йдем покріпитися до фабричної кухні. Заходимо у велику салю, де харчуються робітники; все тут вариться й випікається фабричним способом.

Звідсіля деякі йдуть, а деякі їдуть автобусом до Кічкасу. Це ніби село, ніби містечко, віддалене півтора кільометра від Дніпрельстану; там міститься театр, куди саме ми подалися. Театр положений на горбку, з прегарним видом на Дніпрельстан та Дніпро. В низу хатки Кічкасу, які в майбутньому залле Дніпро, бо саме туди буде спрямоване його річище.

„Березіль ставив у цьому театрі „Гайдамаків" Шевченка. Саля виповнена робітничою публикою, яка уважно слідкує за ходом песи.

З Кічкасу, після вистави вернулися ми автобусом до Запоріжжа. Окружаючи Кічкас і Дніпрельстан ідемо понад Дніпром. Тут очарувало нас море світел Дніпрельстану відбитих у воді Дніпра.

З Запоріжжа виїздимо в Дніпропетровське. Місто прегарно положене над самим Дніпром, усе в зелені, всі вулиці в бульварах і скверах, широкі й простороі, а на вулицях рух. Тут звиділи ми богатий український етноґрафічний музей. Поруч музею памятник Катерини II., яка зійшла в висот музейних хоромів і пишається серед камяних ідолів.

У музею багато памяток з камяної доби. Найбільше розкопок дав тепер Кічкас при будові Дніпрельстану. Багато тут памяток із козацьких часів: портрети гетьманів, дорогоцінні козацькі жупани, шаравари, зброя, то-що. В Дніпропетровську виїздили ми теж на фабрики з концертами. В одній із них, більшій, де гартують залізо та будують мости для Дніпрельстану, дали ми концерти.

Один із концертів випав саме в день початку свята місячника української культури і на те свято ми мали частину концерту виповнити нашою програмою. Після довгої промови про українську літературу вигринуло від публики багато запитів. Майже всі вони торкалися питання про західню Україну. А коли довідались від конферансієра, що в трупі „Березіля" є присутні артисти з Галичини, саля відгукнулась бурею оплесків. Звідсіля зробили ми прогульку на Дніпрові Пороги. Це останній рік їх існування, бо вже й в найближчому майбутньому заллють їх хвилі з Дніпрельстану і на поверхні води ніколи їх видно не буде. Вибрались ми лодками на Кодак. Плили за хвилями Дніпра, минали села, аж опинились у селі Чаплі. Звідсіля починається т. зв. „Кодацький Поріг". Ще до нині лишилася з давніх часів, вздовж середини Дніпра гать чи рід загати з двох боків; туди колись була дорога для лодок, бо пускатись лодкою між пороги дуже рисковно; вода тут дуже рвуча.

Старенький селянин, наш провідник, розказує нам багато переказів з козацьких часів, пояснює кожне місце, яке має свою багату минувшину.

Повні вражінь вертаємо в Дніпропетровське. Там закінчуємо гостинні вистави і розїздимось кожне в свою сторону.

на міністерство військових справ виносять майже 70 міліонів, а в червні видано на це міністерство заледви 63 міліони, в липні 66 міл. супроти 75 мілонів з минулого року.

Марш. Пілсудський був на відпустці, коли дя компресія відбувалась і коли ці „люди" залиені соймом почали підлягати сталій контролі міністра фінансів. На лихо, по повороті довідався, що „компресія" має зрости до 500 мілонів у будучому році і що навіть годі мріяти про повторення бюджету із р. 1929-30, або хоч про стиснений бюджет цьогорічний.

Знаємо з інших джерел, що мін. фінансів мало чимало клопотів з переведенням ощадностей. Інші міністерства боронились з більшим чи меншим успіхом. Міністерство військових справ боронилось слабо, як це виказують числа. Чи поворот марш. Пілсудського означав, що оборона міністерства військ. справ буде успішна і що він, безапеляційно рішатиме про редукцію і в інших ділянках? Цього можнаб надіятись після його виклову в розмові з президентом про те, що попусває „системи праці спеціально з міністром фінансів". Маршалок Пілсудський „забирається" до цьогорічного бюджету і певно до уложення бюджету на слідуючий рік, згідно зі своїми „людовими" поглядами і своєрідними методами праці.

Маршалок Пілсудський, „маршал фір аллєс", як його вчора назвав „Роботнік", буде і диктатором від усього, а в найближчій будуччині фінансовим диктатором. Це вдасться йому тим лекше, що 20. листопада Варшаву покидає американський фінансовий дорадник Девей і навіть ця лагідна і добровичлива контроля упаде".

Енунціяції „Роботніка" про заяву марш. Пілсудського сконфісковані.

З опозиційних газет найрізкіше відозвався краківський „Напшуд", який вказав на основну ріжницю між заявами маршала та опозиційною польською пресою: „Опозиційній пресі не вільно відповісти в такім самім тоні, бо над тим сторожить прокуратор, узброєний в кодекси і в брутальну силу до виконування їхніх приписів. Дивна річ: п. Пілсудському не подобається законом загварантована правна недоторкальність послів, але сам, не маючи до цього права, користає з цієї недоторкальности і то в розмірах, про які жадний посол і мріяти не може. А в Польщі обовязує рівність усіх супроти права".

НОВИНКИ

— **Конфіската „Неділі".** Нас повідомляють, що 34 (103) число тижневика „Неділя" сконфіскувала прокуратура. Редакція „Неділі" просить нас повідомити, що через технічні трудноші не вдалося їй випустити другого накладу сконфіскованого числа, тому чергове число появиться в найближчий вівторок у збільшеному обемі.

— **До відома вчительства.** Довідуємося з певного джерела, що з огляду на більше число дітей гр.-кат. обряду в деяких польських школах у Львові — мали би бути приняті до тих шкіл деякі вчителі і вчительки нашого обряду. Таким чином могли би робити заходи в справі цих місць талановиті сили. Слід додати, що з огляду на близьку обсаду мусять вони з своїми поданнями дуже поспішитись і просити не виключно посади в школі ім. Шашкевича, але посади у Львові взагалі, а вкінці годитись (коли нема етатового місця) на посаду конкрактову. Розуміється, що така контрактова посада була би при добрій кваліфікації петента лиш часова.

— **Із саботажових містерій.** В Дальничу, пов. Рогатин, хтось підпалив збіжжа дідича Франца Бесідовського і поліція переконана, що підпал має політичне тло та шукає виновників при помочі поліційних собак. — На фільварку Станислава Шультиса в Яворівщині, у Дрогомишлі згоріло 6 стирт, вартости 100.000 золотих. Польська преса бачить в цьому роботу УВО. На залізничій лінії Ходорів-Жидачів хтось підложив гранату, але її завважено заки надійшов поїзд і усунено зі шляху. Це мав би бути також новий чин саботажистів. — В Чернієві коло Бібрки слуги гр. Потоцького бачили 3 невідомих палїів, що наближались до стирт, буцімто щоби їх підпалили. Наймити стріляли з рушниць і невідомі осібняки зникли у пітьмі ночі.

— **У слідчій вязниці.** Дня 27. ц. м. під ескортою привезено до львівської слідчої вязниці арештованих: Богдана Борща, Степена Чубатого, Еразма Дзюбинського, Осипа Галиша, Богдана Гороха, В. Яцишина, Ярослава Коцюмбаса, Івана Малюцу, Ярослава Романюка, Ант. Романюка, Мих. Рущака, М. Тарнавського, Ол. Заруцького. Усіх арештованих у звязку з саботажами у львівських вязницях 28 осіб.

— **Шпиталь Народньої Лічниці ім. митрополита Шептицького у Львові.** Управа Народньої Лічниці повідомляє, що від 3. тижнів ведеться будова шпиталю. Досі переведено нівеляцію будівельної площі, звезено 120.000 цегол, згашено 3 вагони вапна, звозиться шутер, пісок й інші будівельні матеріяли. Протягом 2 тижнів відбудеться положення вугольного каменя і посвячення його. В 1930 р. до грудня буде збудований 3 поверховий будинок. Докінчення будови, то є зовнішня і внутрішня виправа і всі інсталяції будуть переведені 1931 р. Шпиталь буде заосмотрений всіми новітними інсталяціями. Управа Народ. Лічниці надіється, що тепер, коли будова шпиталя в розгарі, загал українського громадянства, а наші установи з окрема прийдуть тепер значними складками в поміч і допоможуть здвигнути цю гуманітарну, культурну й наукову станицю. — **Управа.**

— **Під увагу родичам і шкільній молоді.** З музичних кол отримуємо такі слушні уваги: З початком шкільного року треба звернути увагу родичам, що мають дітей у шкільнім віці, на наші музичні школи, які під фірмою Музичних Інститутів творять доволі поважну сіть у Сх. Галичині. У нинішних „безпосадних" часах повинно громадянство звернути більше уваги на музичні студії, у нас досі занедбані, які всеж таки можуть дати людині засоби до життя, тимбільше, що музика як мистецтво незвязане ніякими кордонами. Не кожний, що студіює музику мусить бути мистцем світової слави, але може бути добрим учителем і місто тинятися по учительських посадах між чужими, краще сидіти між своїми як учитель хорів чи орхестрів, які щораз більше основуються по селах і містах та шукаючи учителів находять тільки чужинців. Чиж не краще покінчити Муз. Інститут і осісти як учитель між своїми на незалежній посаді, чим їхати десь під Вильно або на Поморе та марнувати свій вік а часто і життя. Для інформації подаю, що усі Муз. Інститути ім. Лисенка із філіями Львівського Інституту, підлягають його наглядові і вчать після тих самих плянів. Усі філії мають право звороту шкільних оплат для дітей державних службовиків, які не ходять до іншої школи, а посвячуються виключно науці музики. Слід би додати для інформації, що після нових постанов, які мабуть в цім році будуть видані, в будуччині навіть приватні учителі музики, що учать в дома, будуть мусіли виказатися свідоцтвами укінчення музичної школи. Філії Музичного Інститута ім. Лисенка находяться в цих місцевостях: Перемишль, Стрий, Дрогобич, Борислав, Станиславів, Коломия, Тернопіль і Яворів.

— **Нарікання на українських ремісників.** Наша редакція отримала листа з прикрими докорами під адресою українських ремісників у Львові, які буцім то не признають урочистих українських свят. Наприклад подано виконування українськими ремісниками мулярських робіт в одній камяниці на вул. Землковській у Львові в день Успення Богородиці. З інших знову сторін чуємо, що одна українська ремісника фірма посилає польських робітників на роботи в українському домі. Це справді аномалія, яка не повинна діятися.

— **Посли питають.** Нововибраний посол до варшавського сойму резервовий майор д-р Гормокль-Островський звернувся до міністра військових справ із такою телеграмою: „Згідно з § 48 статуту офіцерських судів чести, я як майор артилерії В. П. у резерві прошу повчити мене як маю поступити супроти образ, які містяться в сьогоднішній заяві Пана Презеса Ради Міністрів".

— **Коли жонатий іде на військові вправи.** Іван Бадан із Камінки-Будів. пов. Рава Руська, пішов на військові вправи, а в дома лишив 19-літню жіночку Параню. Параня була чесна та скромна жінка і терпеливо чекала коли чоловік верне до дому. Але сільські парубки були такої думки, що молода жінка не може жити 6 неділь самотою без чоловіка і порішили заступити його і то дуже чисельно: сімох парубчаків напало в ночі на хату Парані, виважили двері і бажали скористати з неприсутности Івана Бадана. Сусід Микола Чавс почувши гамір, прийшов Парані на поміч та метнувсь виганяти напасників із хати. Один із парубків гримнув Миколу Чавса дрючком по голові і то так крепко, що цей оборонець Парані вранці помер. Та всеж сусіди прогнали вкінці темпераментних парубчаків, і вони, не скориставши нічого, розбігались до дому. Одинока користь з цього була така, що вранці арештовано Івана Оліярника і ще кількох парубків і вони будуть відповідати за напад на безборонну жінку та за вбивство її оборонця.

— **Як жив і вмер „Дзеннік Львовскі"?** З днем 25. ц. м. „Дзеннік Львовскі", орган санації припинив своє істнування. Начальним редактором цього органу був д-р Ольберт Ґурка, доцент львівського університету. За чотири роки його істнування опікувались цим часописом санації посол д-р Стронський, д-р Лютман, інж. Пілат та інж. Маньковський і д-р Козловський. Начальний редактор д-р Ґурка, бажаючи запевнити цьому органові матеріяльні підстави заключив умову з власниками „Ґазети Поранноі", яка мала підтримувати „Дзеннік Львовскі", а за це „Ґазета Поранна" мала дістати продовження контракту з урядом на видержавлення „Ґазети Львовскої", яка офіціяльними оголошення дає величезні зиски. Але доктор Ґурка мав замалі впливи і тому „Ґазета Львовска" не перейшла в руки власника „Ґазети Поранноі" д-ра Ґродкого, а перейшла на державний рахунок. Д-р Ґродкі, власник „Ґазети Поранноі" втратив на цім кепськім інтересі 50.000 золотих, тому покинув співпрацю із видавцями „Дзенніка Львовского", який опинився на леді, тим більше, що і посол д-р Стронський і проф. д-р Козловський покинули штаб цього органу. Нова спілка „Дзенніка Льв." в складі д-ра Ґурки, радн. Левицького й радн. Ульмана та ред. Тенчаровського не могла видобути свого часопису із фінан. клопотів і тому ред. Тенчаровський уступив, а на його місце запрошено б. городськ. старосту д-ра Райнлендера. Д-р Райнлендер попав у конфлікт із д-ром Ґуркою й уступив та перейшов до „Ґазети Поранноі" в ролі начального редактора. Новий директор спілки „Дзенніка Львовского" Щерський позичав гроші на ліво і на право, а коли вже ніхто не хотів більше позичити і „Ґазета Поранна" відмовила кредит, д-р Ґурка рішив цей часопис припинити, що і сталося. „Дзеннік Львовскі" помер, залишивши по собі понад 100.000 золотих довгу. На його місце санація хоче видавати у Львові новий орган, у якому першу скрипку грав би посол, полковник Коц, а другу д-р Стронський і ред. Ґеттер.

— **За зломання руки 3.000 золотих.** В зимі 1926 р. радник Бехметюк, ідучи Єзуїтським городом, поховзнувся і так нещасливо впав, що зломав руку. Радник Бехметюк заскаржив інспектора міських городів С. Піонтковського і громаду Львова за недбале утримування стежок у городах до суду, домагаючись 15.000 золотих відшкодування за зломану руку. У процесі інспектора Піонтковського визнано невинним, а цивільний суд присудив, що громада м. Львова має заплатити пошкодованому радн. Бехмотюкові 3.000 золотих. Цей процес тривав 4 роки і вкінці радн. Бехметюк таки дістав 3.000 золотих, а огородник Єзуїтського городу Іван Кавецький за недбале чищення стежок засуджений на 1 день арешту.

— **Спеки у Франції.** Передучора у Парижі вмерло від спеки 6 осіб, а 100 осіб занедужало. Температура тримається 37° Цельзія.

— **Гальо! Вашингтон!?** Дня 27. ц. м. у Варшаві отворено телефонічну комунікацію між польською столицею і столицею Зединених Держав Північної Америки. Перша телефонічна розмова на цій лінії була розмова між міністром торговлі Квятковським і підсекретарем Юнґом.

— **Хотіла згинути так, як її чоловік.** Під німецьким містом Ганав, пасажирка літака, що курсує між Франкфуртом і Ерфуртом пані Амлінгерова вискочила на висоті 1000 м. з вікна літака і згинула. У літаку залишила вона лист,

у якому пише, що бажає вмерти тому, що перед кількома днями її чоловік, ротмістр, згинув підчас маневрів червоної повітряної фльоти, до якої він був приділений як німецький інструктор.

— **Самовбивство комуніста.** Відомий комуніст, мореплавець Дибенко, який відограв підчас революції визначну ролю, на днях застрілився. Радянська преса пише, що він вчинив це через нервовий розстрій. Антибільшовицька преса твердить, що Дибенко застрілився тому, що зневірився в комуністичну ідею за яку сам боровся і яка на його очах пожерла стільки непотрібних жертв.

— **Просьба до пана злодія.** Дня 28. VIII. 1930 р. на вул. Руській коло церкви вкрадено Петрові Фостякові приватному урядникові у Львові вул. Краківська ч. 17. портфель зі значною готівкою і важними документами. Пошкодований просить пана злодія, щоби задержав при собі готівку, а портфель з документами звернув Фостякові.

— **Клич до Родичів і Опікунів!** Для шкільної молоді слід купувати тільки вигідну і гігієнічну обуву. Невідповідна обува нищить ногу і здоровля дитини. Фахову пораду дають даром усі склепи Дель-Ка

Присуди в Індії.

А. Т. Е. Льондон. Пятнацять членів виконавчого комітету індійського конґресу засуджено на 6 місяців вязниці. Між засудженими є президент конгресу Патель.

Тревіранус знов говорить.

Берлін. А. Т. Е. На виборчих зборах у Франкфурті Тревіранус заявив, що Німеччина по двох чи трьох роках вможе надіятись успіху в реалізації свого пляну про зміну східних кордонів.

Перед розвязанням сойму.

Варшавська преса впевняє, що вже в найближчому часі сойм буде напевно розвязаний і будуть розписані нові вибори до сойму. Деякі часописи подають навіть день розвязання сойму, а саме 13. вересня і день виборів до сойму на 13. грудня ц. р. Преса запевняє, що децизія в цій справі наступить негайно після повороту до Варшави президента Мосціцького зі Спали.

Напад на посла Яна Домбського.

В пятницю 29. серпня ц. р. офіцери побили віцемаршала сойму Яна Домбського. Посол Домбський вертав саме в год. 7.20 вечором з проходу. Коли отворив двері свого дому підійшло до нього двох військових і запитали: „Чи пан є послом Домбським?“ На потверджуючу відповідь попросили офіцери пос. Домбського на хвилину розмови на вулицю. Посол відмовив. Тоді офіцери побили посла по голові і в груди. На крик служниці та зближаючихся людей, які переходили побіч дому Домбського, офіцири відійшли скорим кроком, де недалеко ждало на них ще двох військових.

Тайне засідання.

В пятницю 29. серпня ц. р. відбулося в год. 6. вечором в президії Ради Міністрів тайне засідання Кабінетової Ради під проводом марш. Пілсудського і при участи всіх міністрів. Ще в 9. год. вечором не видано офіціяльного комунікату про засідання і тему нарад. Щойно опісля видало пресове бюро Ради Міністрів такий лаконічний комунікат: „Дня 29. ц. м. в год. 18.30 відбулося засідання Ради Міністрів“. Здогадуються, що темою нарад було відношення уряду до сойму. Деякі оптимісти запевнюють, що прем. Пілсудський таки скличе ще надзвичайну сесію сойму і предложить на ній урядовий проект ревізії конституції, яку опрацював мабуть мін. справедливости Цар. Якщо сойм не полагодив би цієї справи, тоді наступить розвязання сойму.

Негайно після засідання Кабінетової Ради марш. Пілсудський поїхав у год. 10.30 вечором разом з мін. Беком на Замок, де відбулася ще нарада з президентом.

Наконечніков-Клюковський львівським воєводою.

В пятницю 29. серпня ц. р. на внесення мін. внутр. справ ген. Славой-Складковського Рада Міністрів предложила през. Мосціцькому до підпису декрет з номінацією полк. Наконечнікова-Клюковського, дотепер станиславівського воєводу — на львівського воєводу.

Мін. Славой-Складковський запросив телеграфічно Наконечнікова-Клюковського до себе на конференцію і запропонував йому обіймити становище львівського воєводи. Наконечніков-Клюковський згодився і вже в найближчих днях обійме урядування. На становище керівника воєвідського уряду в Станиславові поклинкано старосту в Лунінці Ягодзінського.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 29. п. м. масло експортове 4·30 зол.; десерове 4·20 зол.; літра молока 25 сотиків; літра сметани 1·30 зол.; копа яєць 6·60 зол.

Віцеміністр Перацький у Львові.

В пятницю 29. серпня ц. р. приїхав до Львова віцеміністр внутрішніх справ Перацький з начальником виділу Сухенком. Віцеміністр Перацький відбув довшу конференцію з воєводою Ґолуховським, а опісля з представниками поліції. П. Перацький подрібно інформувався про положення в Сх. Галичині й опісля видав цілий ряд інструкцій. Віцемін. Перацький залишається у Львові ще в суботу 30. серпня ц. р.

Новий ґродський староста у Львові вже урядує.

В пятницю 29. серпня ц. р. почав уже урядувати новий ґродський староста Лев Ґалляс, дотепер інспектор воєвідської поліції в Любдині. В пятницю новий староста познакомився з урядовцями і перебрав від віцестарости Шніцеля керівництво президіяльних справ.

Заграва пожеж.

В пятницю 29. серпня ц. р. згоріли чотири стирти пшениці, біля 800 кіп в селі Баківцях бобр. повіту власности Генрика Ґурського. Шкода виносить 29.000 зол. Таксамо в селі Грушатичах бобр. повіту згоріла стирта вівса біля 120 кіп і стирта вики біля 85 кіп власности спадкоємців Давида Куфлера. Шкода виносить 4.077 зол. „Слово Польске“ записує ці пожежі на рахунок УВО.

Зі спортового життя.

УКРАЇНА — Р. К. С.

В неділю 31. серпня в год. 4. попол. розіграє перша дружина України товариські змагання з Робітничим Клюбом Спортовим на його грищі за городецькою рогачкою (вул. Волинська, 5 мін. ходу від рогачки). Слід надіятися, що українське громадянство тої дільниці, маючи вперше змогу бачити українську дружину у себе, явиться численно на ці змагання. Ціни вступу від 50 сот. до 1.50 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Малий Міський Театр:

Субота, год. 8 веч. „Чаруючий емерит“, фарса В. Рапацького.

Неділя, год. 8. веч. „Чаруючий емерит“, фарса В. Рапацького.

Середа, дня 3. вересня год. 8 вечором „Папа кавалер“ Карпентера.

Великий Міський Театр:

Вівторок, дня 2. вересня „Галька“ Монюшки.

Театр „Ріжнородностей“ (в Народнім Домі):

Понеділок, дня 1. вересня „Побіда“ сценічний нарис у 22 картинах з повісти Осипа Конрада.

Кіна.

АПОЛЬО: Трубадури Ню-Йорку і звукові додатки.

КАСІНО: Прощай Маскотті і Любовниця Магараджі.

КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: Нібелюнґи.

ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату кіно зачинене.

МАРУСЕНЬКА: Нібелюнґи.

ОАЗА: Чорний розбійник.

ПАЛЯС: Після заходу сонця.

ПАН: 13 присяглих.

ПАСАЖ: Намисто Ґреннони і За честь жінки.

ХИМЕРА: Спокуси Бродвею.

ПРОМІНЬ: Під прапором любови (о творення сезону).

СТИЛЕВЕ: Капітан королівської гвардії і Людоїди.

ФАТАМОРГАНА: Тайна трамвaевого перестанку.

УТІХА: Бастер Кітон: Чоловік, що крутить і Капітан Гарард.

Ширіть наш часопис!

Програма радіо.

Неділя 30. VIII. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження. **Гельсінгфорс** (221,4) 9·00 Богослуження. **Льондон** (356,3) 20·45 Богослуження. **Берлін** (418) 15·30 Музика. **Стокгольм** (436) 19·15 Концерт. **Рим** (441) 13·30 Радіоквінтет. **Прага** (487) 12·03 Концерт. **Відень** (516,3) 16·15 Концерт. **Будапешт** (550) 16·00 Концерт. **Ленінград** (1000) Концерт. **Харків** (428) 19·00 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Репертуар Нового Українського Театру дир. П. Карабіневича. 246
Вишневець:
1. IX. Шлях до пекла.
2. IX. Пан Твардовський.
3. IX. Танок Венери.
Прийме зараз пяністки і скрипача.

Кооператива Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:
Стрий:
Неділя 31. VIII. — Доллі.
Борислав:
Понеділок 1. IX. — Паяци.
Вівторок 2. IX. — Доллі.
Середа 3. IX. Троянда Стамбулу.
Четвер 4. IX. Ревія „Раз та добре".

Додаткові записи до Торговельно-кооперативної Школи у Львові, вул. Корняктів ч. 1. відбуваються в днях 30, 31. VIII. і 1. IX. ц. р. від год. 10—1 рано. — **Управа.** 382 2—2

Вписи до Музичного Інститута ім. М. Лисенка філія в Тернополі тревatимуть від 1. IX. до 31. X. включно. Примітка: Наша філія одержала право заводових шкіл, в яких наука управнює до звороту шкільних оплат дітий усіх державних функціонарів. („Monitor" з дня 27. VII. 1930. ч. 163). — Управа. 409

Подяка. Отсею дорогою складаємо Хвальному Комітетові Допомоги Політичним Вязням щиру подяку за дбайливу батьківську опіку нами в часі нашого тритижневого побуту в борщівській вязниці. Володимир Крицун, Никола Никифорчин, Евген Гайовський, Володимир Голубець.

Музична Школа С. Каспарок, вул. Котляревського 4. телеф. 85—43, I. філія вул. Коперника 32, II. філія вул. Стрийська 74. Вписи від 12-ої до 2-гої і від 5-ої до 7-ої з виїмком неділь. Концертовий курс (фортепян) дає проф. Егон Петрі. 414

Каса замовлень міських театрів уже продає білети до всіх трьох театрів на інавгураційні вистави, а саме: до Театру „Ріжнородностей" на понеділок 1. вересня ц. р. („Побіда" Конрада-Коженьовського в інсценізації Л. Шіллера), до Великого Театру на вівторок 2 вересня ц. р. („Галька" при участи Ст. Грушчинського), до Малого Театру на середу 3. вересня ц. р. („Папа кавалер" Карпентера). Каса замовлень міститься в будинку Великого Театру і отворена без перерви від 10. год рано до 4·45 пополудні.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЕРЕКЛАДИ СВІДОЦТВ І ДОКУМЕНТІВ з усіх мов, разом із судовою легалізацією, полагоджує негайно Бюро перекладів, Львів, площа Академічна 1. 290 8-10

ПРИЙМУ одного або двох учеників або учениць з нижчої гімназії на станцію. Поміч у науці, лекції гри на фортепяні, скрипках, челльо, як також лекції французької мови можна мати в хаті. Ближча відомість Львів, Шептицьких 30. I. пов., ч. дв. 8, почавши від 27. серпня 1930. 314 2-2

ЛЬВІВ дільниця Клепарів є до продажи 8 будівельних парцель при вулиці Почтовій, сонішних по 100 сяжнів кв. на будову домів з городцями. Ціна ґрунту приступна в готівці або на рати по умові Вкаже Роман Лещинський Клепарів, вул. Почтова 6. 315 2-2

Др. І ІНЖ. СТУДІЇ ВИЖЧІ всіл. вид. гум. і техн. на висш. школ. закорд. Вид. пригот. і можл. студ. in absentia (кореспонд.). Просп.: Secrétariat académique (Dpt. 7) Rue Montmartre, 142, Paris. 2534 10-10

ПРИЙМУ на мешкання учеників з нижчої гімназії в інтелігентних домів. Рея 5, Рибачкова. 392 2—2

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на аксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, вишених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська,** Львів, Собіського 12, тел. 17-04. 232a 6-7

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купує бриляти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 2468

КОСІВ, Пенсіонат пані Лукашевської поручає сонішні покої на осінній сезон. Харч першорядний. 288 4—5

ФУТРА — оказійно продає і приймає в комис „Universum", Пасаж Міколяша. Львів. 313 4—15

ЗАГРАНИЧНИМ СТУДЕНТАМ, які виїзджають або вертають, перекладає скоро і дешево та легалізує всякі документи заприсяжений перекладчик чеської, української і німецької мови Д-р Олександер Барвіняк, Львів, Театинська 31. — Прошу занотувати адресу! 361 2—3

ДВОХ УЧЕНИКІВ з нижчих клас прийму. Сонішне мешкання, біля головної гімназії. — Кордасевич, вул. Мурарська 45. I. пов. 341 3—3

СТАНЦІЯ для 2—3 панночок з першорядним удержанням, сонішний покій, 5 хвилин до Семинарії і школи С. С. Василіянок і Державної. Батьківська опіка, фортепян і лекції дає учителька з заграничними студіями — Зголошення „Діло" для „Б." 366 3—3

ПРИЙМУ панночки на станцію. Мешкання велике, близько гімназії СС. Василіянок. Евентуальна поміч у науці. — Зголошення вул. св. Софії 20/І. 358 3—3

ПОШУКУЮ солідного співльокатора. Кімната ясна фронтова з харчем, вулиця спокійна. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під „хата". 369 3—3

ПРИЙМУ учеників на станцію. Старанна опіка, добірний харч, 5 хвиль до академічної гімназії — І. Рудницький, Львів, вул. св. Тереси 2 Б. II пов. 370 3—3

3.000 (три тис.) зол. і більше **місячного доходу** при веденні **технічної крамниці** — підприємства (радіо і т. п.) у Львові. Пошукуємо спільника українця з невеличким капіталом (від 900 зол.) Першенство мають особи, що **практично визнаються на купецтві.** (Технічне знання зайве) Дивн також оголош. в ч. 175. „Діла". Негайні зголошення з докл. офертами до „Діла" під: **3.000**

ПЕРШОРЯДНА СТАНЦІЯ для панночок у Станиславові. Здоровий і достатній харч, дбайлива опіка, евентуально фортепян до вжитку. — Інформації в Народній Торговлі. 373 2—2

У ВІДНІ для студіюючих панночок у вдови по адвокаті, гарні кімнати, з повним пансіоном. На бажання німецька конверсація. Приготовляється совісно до державного музичного іспиту і до вступного іспиту до музичної Академії, з гарантією за вислід. — О. Левицька Wien VIII. Josefstädterstrasse 73 6. 374 2—2

НОВИЙ одноповерховий дім, сто сяжнів городу, 3 кімнати кухня вільні, 350 зол. комірне місячно горішний Личаків, ціна чотири, готівка два тисячі двіста. — Ігнат, Львів, Куркова 24. 381 2—2

СТАНЦІЮ для учеників у Львові. в здоровій камениці, близько гімназії під добрим наглядом, може вказати о. Александер Стефанович, Львів, вул. Чарнецького 26. 1—1

ФРОНТОВА кімната з добрим харчем до винайму для кавалерів. Сикстуська 62/Л. 407

ПРИЙМУ на помешкання інтелігентну панночку. Інформації при касі книгарні „Шевченка", Ринок 10. 404

БЮРОВА практикантка, яка пише на польсько-українській машині глядає праці. Зголошення „Діло" „Практикантка". 402

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ згублену військову книжечку на імя Івана Коропецького, річник 1905 виставлену через П.К.У. Золочів. 401 1-3

ПРИЙМУ учеників на станцію, Львів, Тереси 2 Б. I. поверх офіцини на право. 400 1-3

ПРИЙМУ на помешкання 2—3 учеників з нижчої гімназії. Качмарська, Вишневецьких 2/II (бічна Листопада). 399 1—1

ПАННОЧКИ найдуть вигідне поміщення — фортепян дома. Шашкевича 2. ч. двр. 3. 398 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНА родина прийме учениці по умірковоаних цінах. Мешкання близько Василіянок, дома фортепян, німецька, французька конверсація. Адміністрація „Діло" „Родинна опіка". 396 1-2

ПОШУКУЮ совісного інструктора на цілий рік для підготовлення хлопчика до І-ої кляси гімназії. Музикальні, спортовці, що знають чужу мову мають першенство. Д-р Микола Бих, адвокат в Копичинцях. 390 1—3

2 ПАННОЧКИ возьму на станцію. Гарний сонішний покій, фортепян. Кордасевич, вул. Чарнецького 26. I. пов. 393 1—1

НАВЯЖУ переписку в матримоніяльній цілі з інтелігентною і музикальною українкою до літ 27. Зголошення зі знимкою до Адміністрації „Діла" для „Учителя". 392 1—2

ВІДНАЙМУ кімнату для двох студентів з харчем або без, Куркова 14, партер двері 9. 389 1—2

ВПИСИ до 1 річ. школи купецької підготовки з правом прилюд. на 1 річ. і 5 міс. торговельні курси. На курси стенографії і писання на машині приймає і дає інформації **Наукове Заведення З. Ольшевського Львів, Куркова ч. 38. тел. 31—14** від 9 12 і 4—6 з виїмком неділь. В школі зворот шк. оплати за діти держ. урядовців і функціонарів. Незаможнім випозичаємо підручники. 395 1—4

ТЕМНА бльондина релігійного виховання, здорова і з добрим приданим рада познайомитись з богословом. Зголошення до Адміністрації під „Чесна". 410 1—2

СЛУЖНИЦЯ до всього, чесна, працьовита, в середнім віці з добрими свідоцтвами, яка потрафить занятись цілою господаркою, глядає місця. Юлія Желізко. Львів, Богмів 8. 411

МЕШКАННЯ для 1 студента з цілим удержанням. Вроновська ч. 8. I. пов. офіцини. 413

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 **Пересвітлення Рентгеном.**

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1. **Львів, Ясинка 1,** ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. —
1411 **Лічення жиляків.** 27—?

Д-р Бабій Володимир
дентист-стоматольоґ
від 1. вересня ординує як передше
(від 9—1 і 3—6)
ЛЬВІВ, вул. Гетманська ч. 8.

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ
Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова
у Львові, Лозінського 9, партер, бічна пл. Академічної, тел. 55—50 **вернулась.**
371 3-3

Дентистично-технічне Заведення
Франц Росик
Львів, вул. Сташіца ч. 8. І. пов.
363 **повернув.** 2—12

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновітної системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73. 2-10

Гемороїди
запальний стан
кровавлення, сверб
псування
1461
HEMORIN KLAWE
1—?

Присилайте передплату!

Конц. школа крою і шиття
М. Козловської
Львів, Академічна 22.
1. Трилітні фахові курси. 186 2-5
2. Вечірні курси для працюючих осіб по знижених цінах.
3. Спеціяльні 3 місячні курси жіночого і дїточого крою для пань з інтелігенції до власного вжитку
Вписи щодня від 10-тої до 2-гої.

Відомі Педаґоґи і визначні професори львівських гімназій і семинарій ведуть матуральні і доповнюючі **Курси „Освіта",** які затвердила Кураторія шкільного львівського Округа. **ВПИСИ** на курси: гімназійний матуральний, семинарійльний матуральний, шестиклясовий гімназійний, приготовляючий до осягнення скороченої військової служби, приготовляючий до 4-тої кляси гімназійної для абсольвентів виділових шкіл. — Усі інформації дає **Секретаріят Курсів, Львів, вул. Мілковського 11. телеф. 50-01** від 12—1 і 5—7. Проспекти даром. 272 6-7

Укр. Ґалянтерія і Перфумерія
„GENEWA"
Львів, Ринок ч. 37.
поручає:
займодніші товари для Пань і Панів.
Величавий вибір.
Фабричні ціни.
Панчохи „Бемберґа"
prima від 5·80—12.
Студентські шапки!
318 4-4

Шкільні підручники, белетристичні книжки, шкільні друки, канцелярійне приладдя (зшитки, нотеси, пера, олівці, чорнила тощо)
найліпшої якости по дешевих цінах
поручає
„УЧИТЕЛЬСЬКА КРАЄВА СПІЛКА"
у ЛЬВОВІ, вул. Оссолінських ч. 10. і її Складниця в КОЛОМИЇ (Народний Дім).
405 1—1

Отсим маю честь повідомити, що приймаю всі роботи з обсягу
дамського кравецтва
а саме шиття костюмів, плащів, суконь, верхи на футра і т. п.
Всякі довірені мені роботи виконую дуже дбайливо, по найновішій моді, в якнайкоротшому часі і по дуже приступних цінах.
МАРІЯ ПАВЛИКОВА
406 Львів, вул. Скарбківська 5. II. п.

Чи відомо Вам
що фабрика білля „П А В" продає мужеські попел. сорочки за зл. 12·80? Чи Ви знаєте, що сорочки Френч по 7·90 є певні в праннію? Чи Ви переконалися вже, що крій нашого білля перевищує заграничний? Чи найдете деінде підштанці дивка подвійні в кроці за 4·90? **Не конче** мусите купувати цілими тузинами. Охотно продаємо навіть поодинокі штуки. Краківська фабрика білля **„П А В" Львів, Сикстуська 1.**

За редакцію відповідає: Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.